

Garantarea respectării drepturilor copiilor instituționalizați

Este unanim acceptat faptul că familia este mediul cel mai potrivit pentru viața și dezvoltarea unui copil. Totuși, sunt cazuri când copiii trebuie să fie încredințați instituțiilor de ocrotire. Această "plasare" poate fi percepută de copil ca o experiență traumatizantă, de aceea este important ca procedura, aranjamentele și condițiile de plasament să respecte drepturile copilului în cauză. În Recomandarea sa cu privire la drepturile copiilor instituționalizați, Consiliul European încurajează toate statele membre să adopte măsuri legislative și politice pentru a garanta respectarea anumitor principii de bază și norme de calitate. Recomandarea mai cuprinde și un șir de drepturi specifice ale copiilor plasați în instituții de stat.

Principii de bază care trebuie respectate

- ▶ Plasarea trebuie să fie o măsură excepțională, luată strict în interesul copilului, în urma unei evaluări multidisciplinare;
- ▶ Plasarea nu trebuie să fie mai lungă decât este necesar și trebuie să aibă ca obiectiv principal interesul copilului și integrarea sau reintegrarea sa socială reușită, într-o perioadă cât mai scurtă de timp. În timpul instituționalizării este necesar să se efectueze examinări periodice;
- ▶ Unui copil care părăsește instituția trebuie să i se asigure dreptul la o evaluare a nevoilor sale și la un sprijin ulterior adecvat, în scopul reintegrării sale în familie și societate;
- ▶ Procedura de îngrijire, precum și aranjamentele și condițiile plasării trebuie să garanteze drepturile copilului, inclusiv dreptul de a fi consultat și de a nu fi supus discriminării;
- ▶ Orice măsuri disciplinare sau de supraveghere aplicate în instituțiile de ocrotire trebuie să se bazeze pe regulamente oficiale și norme aprobate;
- ▶ Oriunde este posibil, trebuie luate măsuri de ajutor preventiv pentru copii și familii, modelate pe nevoile lor specifice. Familia copilului trebuie să fie implicată în planificarea și organizarea instituționalizării și trebuie să primească sprijinul necesar pentru a permite reintegrarea armonioasă a copilului în familie și societate.

Drepturi specifice care trebuie respectate

Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului din 1988 acordă, desigur, protecție și copiilor instituționalizați. Totuși, acești copii au nevoi specifice, care justifică reiterarea anumitor drepturi și definirea altora, specifice situației lor.

Toți copiii instituționalizați au următoarele drepturi specifice:

- ▶ Dreptul ca hotărârea de plasare într-o instituție de stat, precum și procedura, aranjamentele și condițiile acestuia să respecte principiile enunțate mai sus;
- ▶ Dreptul la identitatea lor, la șanse egale și la respectul pentru originea lor etnică, religioasă, culturală, socială și lingvistică;
- ▶ Dreptul de a locui împreună cu frații și surorile lor și de a menține contactul regulat cu familia și cu alte persoane importante pentru ei;
- ▶ Dreptul la asistență medicală de calitate;
- ▶ Dreptul de acces la orice tip de activități educaționale și de formare profesională în aceleași condiții ca și ceilalți copii;
- ▶ Dreptul de a fi pregătiți pentru a deveni cetățeni activi și responsabili prin joc, sport, activități culturale și responsabilități din ce în ce mai mari;
- ▶ Dreptul de a participa la deciziile care îi privesc și de a fi informați asupra drepturilor lor și a regulamentelor instituțiilor de stat în care locuiesc, într-un mod potrivit vârstei fiecăruia;
- ▶ Dreptul la respect pentru demnitatea lor umană și integritatea lor fizică, în special dreptul la condiții de viață umane, ne-degradante, la o educație care exclude violența și la protecție împotriva pedepselor corporale și a tuturor formelor de abuz;
- ▶ Dreptul la o viață particulară, incluzând accesul la persoanele în care au încredere și la organismele competente în a le furniza consiliere confidențială cu privire la drepturile lor;
- ▶ Dreptul de a-și exprima drepturile fundamentale în fața unei instanțe identificabile, imparțiale și independente.

Norme de calitate care trebuie respectate

- ▶ Toate instituțiile de ocrotire trebuie să fie acreditate corespunzător de către o autoritate publică competentă. Instituțiile conduse de organizații religioase și de organizații non-guvernamentale pot juca, de asemenea, un rol important în ocrotirea copilului, numai dacă sunt acreditate, înregistrate și inspectate de autorități publice.
- ▶ Instituțiile de ocrotire trebuie, în măsura posibilităților, să fie situate în apropierea locului de origine a copilului, pentru a facilita un contact regulat între acesta și părinții săi.
- ▶ Pentru fiecare copil trebuie să fie elaborat un plan individual, bazat pe capacitățile, abilitățile și autonomia lui, cu scopul de a-l pregăti pentru viața dinafara instituției.
- ▶ Condițiile din interiorul instituției trebuie să-i ofere copilului cea mai bună dezvoltare mentală, emoțională și fizică. Trebuie încurajat un stil de viață asemănător celui din unitățile familiale mici. Este important ca personalul instituției să fie divers, competent și stabil. Echipele trebuie să fie multidisciplinare, să aibă suficiente resurse și să respecte un cod etic și profesional corespunzător principiilor stabile în Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului.
- ▶ În vederea respectării acestor norme, trebuie stabilit un sistem eficient pentru monitorizarea și controlul din exterior al instituțiilor de ocrotire. Orice încălcare a drepturilor copilului trebuie sancționată conform unor proceduri eficiente și corespunzătoare.

A cunoaște pentru a acționa

Consiliul Europei își încurajează cele 47 de state membre să se asigure că Recomandarea este distribuită pe scară largă copiilor instituționalizați, autorităților publice, profesioniștilor, personalului din instituții, persoanelor responsabile de protecția copiilor și organizațiilor non-guvernamentale relevante.

Despre Consiliul Europei

Fondat în 1949, Consiliul Europei este o organizație internațională al cărei rol primordial este să promoveze în cadrul statelor sale membre drepturile omului, stabilitatea democratică, statul de drept și coeziunea socială. Pentru acest scop, Organizația deține o gamă largă de instrumente legale, Convenția Europeană privind Drepturile Omului ocupând un loc de seamă printre acestea.

Programul "Să construim o Europă cu și pentru copii", lansat în 2006, are ca scop promovarea drepturilor copiilor și eradicarea violenței îndreptate împotriva lor.

Alte instrumente legale esențiale cu privire la drepturile copiilor aflați în instituții de stat includ Carta Socială Europeană, Convenția Europeană cu privire la Exercițarea Drepturilor Copiilor, Convenția Europeană cu privire la Adopția Copiilor (revizuită), Convenția cu privire la Protecția Copiilor împotriva Exploatării Sexuale și Abuzului Sexual, Recomandarea cu privire la participarea copiilor în familie și la viața socială, Recomandarea cu privire la familiile adoptive și Recomandarea privind politica de sprijin a unei educații parentale pozitive.

Această broșură a fost publicată cu sprijinul generos al guvernului Finlandei.

"Să construim o Europă cu și pentru copii"

Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
www.coe.int/children
children@coe.int